

Pivókné Gajdár Klára – a Családpedagógiai Egyesület régióvezetője:

A család nemzetközi napja: május 15

„Az igazán nehéz helyzetben semmire sincs annyira szükségünk,

mint egy szerető családra.” (Carolyn Hax)

1994-ben az ENSZ a család nemzetközi napjává nyilvánította május 15-ét.

E felhíváshoz csatlakozott hazánk is, mivel a kezdeményezés a figyelmet a családra, a társadalom legfontosabb "intézményére" irányítja.

Az ehhez a naphoz kötődő programoknak, előadásoknak a családról, mint ösztönző erőről, biztos háttérről, menedékről, energiaforrásról kell szólni, hangsúlyozva azt, hogy a család az a közösség, mely a legkilátástalanabb helyzetekben is megtart, mely tékozló fiakat is visszafogad.

Tudjuk, hogy a XXI: századi családmodell merőben más, mint a klasszikus értelemben vett család. A mai modern társadalomban jól ismert az élettársi viszony, és a házasságok sem köttetnek mindig egy életre. Felmérések szerint csökken a házassodási kedv, egyre nő az elváltak vagy az együtt maradó, de kapcsolatokban szegény családok száma.

Foghatjuk a változást a felgyorsult életvitelünkre, a rohanó stressztől duzzadó világra, a társadalmi elvárásokra, a karrierista szemléletű munkahelyekre, vagy bármire, de valójában az egyéntől, tehát tőlünk indul minden folyamat, tehát mi gerjesztjük a pozitív és a negatív dolgokat is.

Pedig olyan szépen kezdődik minden... A legszebb nappal, az esküvővel, ahol szent az elhatározás, hogy örökre együtt marad a pár, mert mi lehet annál szebb, mint az, hogy van egy, hely, ahová haza tud menni az ember. Van egy család, amely bátorítja, ha erre van szüksége, segíti, ha baj van, betegségben társ, barát. Aztán jönnek a hétköznapiak, a rohanás, gyerekszületés, otthonteremtés, fogy a pénz, egyre hangosabbak a veszekedések... Vajon ez lenne a modernkor családja?

Tegyünk azért, hogy ez ne így legyen, hiszen a család valójában egy olyan remekmű, amiért érdemes élni, dolgozni.

Két fontos gondolat a családról:

“A család azt jelenti, megosztjuk egymással a hibáinkat, a tökéletlenségeinket és az érzéseinket, miközben nem szűnünk meg szeretni egymást. De még ha szeretet árad belőlünk, akkor sem vagyunk mindig szeretetre méltók. Ha pedig nem vagyunk tökéletesek, lényeges, hogy meg tudjuk bocsátani önmagunknak és másoknak. Azután másnap reggel előlről kezdünk mindent. Olyan folyamat ez, mint a bimbó nyílása. Virágzás, virulás és virágba borulás. (Bernie Siegel)

„Soha ne fordulj szembe a családdal, mert nem jó magányosan evezni. Ha bosszantóan kidörzsölték is csuklódat és bokádat a családi kötelékek, akkor se feledd, hogy nélkülk ki lennél? A család melletted áll, ha baj van, és a legtöbb esélyt adja meg neked. (Dennis Miller)

A család és a gyermeki jogok aktuális témáihoz kapcsolhatók a tavaszi nagytakarításom során „leporolt alvó szellemi értékeket” tartalmazó kiadvány, amiből szeretnék idézni:

*„Hagyomány és Értékek az ezredforduló pedagógiájában” – nemzetközi vitasorozat –
Családpedagógiai Konferencia – Budapest, 1998*

prof.dr.E.J. Brunner (Jénai Egyetem tanszékvezetője): *A változó család.*

Családképek és jelentésük előadásából:

David Cooper amerikai szerző 1971-ben jelentette meg „A család halála” című könyvét, melyben a család megszűnését jövendöli. Azóta is egyre többen hangsúlyozzák, hogy a család elavulóban lévő modell, nincs jövője. Sok évtizeddel a könyv megjelenése óta, a család még mindig nem szűnt meg létezni, ha más formában is, de tovább él.

Témám kibontása során az alábbi kérdéseket teszem fel: A család változik, de a család jelentősége ugyanaz maradt vagy az is megváltozott? Megváltozott a család képe? A családok változása a család képének változását jelenti? Mi változott a népességi statisztikát vizsgálva? Hogyan változott meg a család? Hogyan lehet definiálni a családot? Milyen családok léteznek? Milyen képek léteznek a családról?

Hogyan keletkeznek ezek a családképek? Honnan származnak? Milyen meghatározói vannak a családképeknek? Hogyan lehet leírni a családhoz való viszonyulásokat? Milyen determináns meghatározói vannak a családhoz való hozzáállásnak?

Szociografikai megjegyzések: A magánélet, éppen a szociális változások következtében igen fontossá vált. A magasabb válási arányok, csökkenő házasságkötések és a születések számának visszaesése még nem jelenti azt, hogy a család ne lenne fontos, hogy a családalapítás és a családban való élés igénye megszűnt volna. Egy partnerkapcsolat realizálása, vagy a családtervezés (bármilyen formában is) máig életcélja a fiataloknak, amint azt a SHELL kutatások is kimutatták. A fiatalok a jövőjüket nem egyedülállóként képzelik el, épp ellenkezőleg. Ezek a megállapítások Németországra érvényesek, Magyarországon más a szociokulturális feltételek. Egy 1989-ből származó nemzetközi összehasonlító vizsgálat a következő eredményeket mutatta: - a családalapítás Magyarországon sokkal előbb történt – a fiatalok leválása a családról Magyarországon később történik (mivel sokkal nehezebb bérlakáshoz jutni és a leválás mintái mások, mint Németországban) – a házasságon kívüli életközösség nem létezett Magyarországon

Annyi családkép létezik, ahány család, hiszen minden család egyszeri, „unikum”, mint minden ember, minden gyerek. Pedagógusként és pszichológusként annyi különböző családképet kellene ismernünk, amennyi csak lehetséges, hogy a fiatalok és a felnőtteket jobban megértsük, tanácsot adhassunk nekik, támogathassuk őket.

A családhoz való viszonyulás csak részben kutatott, tanulmányok léteznek a fiatalok nevelésével kapcsolatos feladatokról: családtervezésről és családalapításról a fiatalkor végén. A családképeket – generációkat átfogóan – empirikusan alig kutatták.

A családi valóság a család definíciójával kezdődik. Schneewind (német családpszichológus) így határozza meg a család jellemzőit: - a család szignifikánsan elhatárolható – személyességet tesz lehetővé – hosszú távon működik – teret nyújt a személyes védettségnek és intimitásnak.

Az amerikai kutató Wissel (1974) a kapcsolatoknak hat előnyét jelöli meg: - kötődés – szociális integráció – saját értékek és az önértékelés erősítése – megbízható

kapcsolatokra törekvés – táplálás és ellátás lehetősége – vezetés/irányítás.
Helm Stierlin (családterapeuta-kutató) így fogalmaz: „ A működő családot a szolidaritás érzése, az összetartás és egymás értékeinek tisztelete jellemzi.”
Neil Frude (angol családterapeuta, 1991, 46.p.) találóan foglalta össze a tapasztalatokat, eszerint az optimális család kitalált konstrukciója a következőképpen néz ki: *„Egy „egészséges” családban a családtagok meleg és szoros kapcsolatban vannak egymással. A belső struktúra világos és a határokat (pl: a szülők és a gyermek/ek alrendszer között) adekvát módon biztosítják. A hatalom egy generáción belül egyformán oszlik meg, de a generációk között nem. A szerepek világosan differenciáltak és komplementerei egymásnak. Egyértelmű szabályok léteznek, amelyeket minden családtag megért és támogat. Az egészséges családok nyitott és hatékony kommunikációt tartanak fenn. Közlések jelentése világos és mindig nyilvánvaló, hogy azok kinek szólnak. A kérdéseket világosan fogalmazzák meg és minden beszélgetésnek egyértelmű vége van. Amilyen nyomatékot adnak egy közlésnek az majdnem kongruens a verbális tartalmával.”*

Ez a (működő családról) konstruált családkép, amit a terapeuták hosszú évek tapasztalatai alapján alkottak meg.

A család változik, a családi élet változik, de (pszichológiai) jelentősége a családnak változatlan. Nagyon fontos, hogy ezt az invariánst minden pedagógus figyelembe vegye.

A családképek determinánsai: A tudósok ezekhez a megrajzolt képekhez meghatározott módszertani eljárásokkal, és azok adatainak alapján, - melyeket szűrőpróba segítségével nyertek – jutnak. Azoknak a képeknek, amelyeket az emberek a hétköznapiak során megkonstruálnak, teljesen más forrásai vannak: - személyes elképzelések (pl. ideálok) – a saját családdal kapcsolatos tapasztalatok – a szociális környezet (saját család, rokonok, barátok) – médiák(Televízió, rádió, újság) – az az általános kép, ami a társadalomban létezik – az, ahogy a családpolitikusok kezelik a családkérdést.